

RPW/9846/2016 P
Data:2016-02-18

Minister Zdrowia

Warszawa, 17 LUT. 2016

PRL.024.229.2015/KBO (6)

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL	2016 -02- 18
ZAL.	NR

Pan

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 19 stycznia 2016 r., znak: VII.5002.6.2015.AMB, dotyczące uzupełnienia odpowiedzi w sprawie zaprzestania finansowania ze środków publicznych procedury zapłodnienia pozaustrojowego, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Przepis art. 146 ust. 4 pkt 1 Konstytucji RP stanowi, że Rada Ministrów w zakresie i na zasadach określonych w Konstytucji i ustawach zapewnia m.in. wykonanie ustaw. Wykonanie ustaw oznacza w szczególności zapewnienie pełnego instrumentarium umożliwiającego działanie ustawy wyrażającego się w wydaniu aktów prawnych o charakterze wykonawczym w formie rozporządzeń (ewentualnie innych aktów prawnych, jeżeli ich wydanie przewiduje ustawa). Rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania (art. 92 Konstytucji RP).

Wykonanie ustawy oznacza również zapewnienie środków finansowych na jej realizację, pod warunkiem jednak, że przepisy o charakterze materialnym zawarte w konkretnej regulacji ustawowej nakładają obowiązek finansowania ze środków publicznych określonych działań. W omawianej sytuacji żaden przepis ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o leczeniu niepłodności (Dz. U. poz. 1087) nie zawiera przepisów dotyczących finansowania ze środków publicznych procedury zapłodnienia pozaustrojowego. Kwestie te wykraczają poza przedmiot ustawy z dnia 25 czerwca

2015 r. Wyraźnie wynika to z art. 3 ust. 1 tej ustawy, który stanowi, że leczenie niepłodności, w tym w drodze medycznie wspomagannej prokreacji, jest prowadzone zgodnie z aktualną wiedzą medyczną, w sposób i na warunkach określonych w ustawie, i finansowane w zakresie, w sposób i na zasadach określonych w przepisach odrębnych. Z tego przepisu, jak również z innych przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. w żaden sposób nie wynika obowiązek finansowania procedury zapłodnienia pozaustrojowego ze środków publicznych w celu wykonania tej ustawy.

Ponadto, jak wynika z przepisu art. 146 ust. 4 pkt 1 Konstytucji RP, wykonanie ustaw następuje w zakresie i na zasadach określonych w Konstytucji i ustawach. W tym kontekście należy wskazać na przepis art. 68 ust. 2 Konstytucji RP, stanowiący, że obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Warunki i zakres udzielania świadczeń określa ustawa. Ustawą wykonującą powyższy przepis Konstytucji RP jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581, z późn. zm.). Ustawa ta określa w art. 15 ust. 2 zakresy świadczeń gwarantowanych przysługujących osobom uprawnionym do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, a szczegółowy ich wykaz wraz z warunkami realizacji został określony w rozporządzeniach wydawanych na podstawie art. 31d ww. ustawy. Podkreślić należy, że kwalifikacja określonego świadczenia do wykazu świadczeń gwarantowanych nie jest dokonywana w sposób dowolny, ale przy uwzględnieniu kryteriów określonych w art. 31a ustawy. Wśród tych kryteriów ustawa wymienia m.in. wpływ na poprawę zdrowia obywateli przy uwzględnieniu priorytetów zdrowotnych oraz wskaźników zapadalności, chorobowości lub śmiertelności określonych na podstawie aktualnej wiedzy medycznej, skutki następstw choroby lub stanu zdrowia, w szczególności prowadzących do przedwczesnego zgonu, niezdolności do samodzielnej egzystencji w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, niezdolności do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przewlekłego cierpienia lub przewlekłej choroby, obniżenia jakości życia, czy też znaczenie dla zdrowia obywateli, przy uwzględnieniu konieczności ratowania życia i uzyskania pełnego wyzdrowienia, a w dalszej kolejności ratowania życia i uzyskania poprawy stanu zdrowia, zapobiegania przedwczesnemu zgonowi, poprawiania jakości życia bez istotnego wpływu na jego długość. Dodać także należy, że stosowanie metody zapłodnienia pozaustrojowego w leczeniu

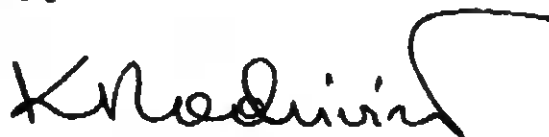
niepłodności nie zostało ujęte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 21 sierpnia 2009 r. w sprawie priorytetów zdrowotnych (Dz. U. Nr 137, poz. 1126).

Drugim Instrumentem, obok rozporządzenia wydawanego na podstawie art. 31d ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, przewidzianym przez tę ustawę, który umożliwia objęcie określonych świadczeń opieki zdrowotnej finansowaniem ze środków publicznych jest program polityki zdrowotnej. Jednak i w tym przypadku do Ministra Zdrowia należy ocena przesłanek opracowania takiego programu. Program polityki zdrowotnej dotyczyć ma bowiem w szczególności: ważnych zjawisk epidemiologicznych, albo też innych niż istotnych problemów zdrowotnych dotyczących całej lub określonej grupy świadczeniobiorców przy istniejących możliwościach eliminowania bądź ograniczania tych problemów, lub też wdrożenia nowych procedur medycznych i przedsięwzięć profilaktycznych.

Minister Zdrowia dostrzega problem związany z niepłodnością, jednakże może być on skutecznie rozwiązany w odniesieniu do wielu rodzin przez zastosowanie kompleksowych działań, skupiających się przede wszystkim na diagnostyce przyczyn niepłodności i ich leczeniu.

W świetle powyższego trudno zgodzić się ze stanowiskiem Rzecznika Praw Obywatelskich, że dalsze niefinansowanie procedury zapłodnienia pozaustrojowego z budżetu państwa w związku z nie kontynuowaniem na kolejny okres „Programu – Leczenie Niepłodności Metodą Zapłodnienia Pozaustrojowego na lata 2013 – 2016” w praktyce równoznaczne będzie z pozbawieniem skuteczności ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o leczeniu niepłodności. Wymaga podkreślenia, że przedmiot tej ustawy określony w art. 1 nie obejmuje finansowania wskazanej procedury ze środków publicznych. Zatem brak jest jakichkolwiek podstaw do twierdzenia, że zaprzestanie finansowania tej procedury będzie pozostawać w sprzeczności z zadaniem Rady Ministrów polegającym na wykonywaniu ustaw.

Z poważaniem

Konstanty Radziwiłł